

**KORUMA VE RESTORASYON
UZMANLARI DERNEĞİ**

**ANKARA ÇALIŞMALARI
ARAŞTIRMA VE UYGULAMA
MERKEZİ**

**DÜNDEDEN BUGÜNE
KORUMA TOPLANTISI- 1
ANKARA**

21-22 Ekim 2011

Ankara Üniversitesi Rektörlük Binası 100. Yıl Salonu -Tandoğan /Ankara

Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği
Ankara alışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi

Dünden Bugüne Koruma Toplantısı 1 / Ankara
21-22 Ekim 2011 Ankara

Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği
Ankara alışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi

Dünden Bugüne Koruma Toplantısı 1 / Ankara
21-22 Ekim 2011 Ankara
Ankara Üniversitesi 100. Yıl Salonu

Bildiriler
Ankara 2020

Editörler
Selma Ener, Nevin Apaydın

Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği
Konutkent 2 Sitesi Data Sok. B-1 Blok, 2 No. lu Dükkan
ayyolu – Ankara

E-posta: korderyk2020@gmail.com

Ankara alışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi

E-posta: ankamer@ankara.edu.tr

Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği
Ankara alışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi

Dünden Bugüne Koruma Toplantısı 1 / Ankara

21-22 Ekim 2011 Ankara
Ankara Üniversitesi 100. Yıl Salonu

Bildiriler
Ankara 2020

Editörler
Selma Ener, Nevin Apaydın

Sevgili Hocamız Doç. Dr. Emre Madran'ın anısına...

Unutmayacağız...

İçindekiler

Program	IX
Editörlerin Notu	XI
Teşekkür	XII
Sunuş	XIII
Açılış Konuşmaları	1
Semra Ener	2
Prof. Dr. Aliye Öztan	4
N. Serhad Akcan	5
Suat Faruk Giray	7
Bülent Tanık	9
Prof. Dr. Argun Karacabey	10
Birinci Oturum	
Başkent Ankara	12
Roma Dönemi'nde Ankyra	
Doç. Dr. Musa Kadioğlu	13
Ankara İli, Gölbaşı İlçesi, Tuluntaş Höyük Kurtarma Kazıları	
Dr. Soner Ateşoğulları	21
A. Celal Binzet	41
Ankara'da Yok Olan Türk Dönemi Kültür Varlıkları	
Gökçe Günel	46
Ahmet Demirtaş	83
İkinci Oturum	91
Koruma Mevzuatı ve Kurumların Korumaya Yaklaşımı	91
Doç. Dr. Emre Madran	92
Cengiz Özalp	96
Koruma Alanında Kamuda Yaşanan Sorunlar	
Filiz Karakuş	100

Yardım Faaliyetlerine İlişkin Süreç	
Faruk Özen	103
Muhammed Ali Oflaz	107
Üçüncü Oturum	113
Koruma Uygulamaları	113
Kemal Nalbant	114
Geleneksel Konutlarda Değişim ve Koruma Sorununa Ankara Örneklerinden Bakış	
Doç. Dr. Neriman Şahin Güçhan	116
Ankara Eski Kent Dokusunun Planlanması Sağıklaştırılması ve Korunması Projesi	
Gün Önen - Zeynep Önen	136
Koruma Alanındaki Sorunlar	
Saadet Sayın	161
Dördüncü Oturum	167
Vakıf ve Derneklerin Korumadaki Rolü	167
Prof. Dr. Aytekin Temizer	168
Ankara Kulübü Derneği ve Ankara'nın Somut Olmayan Kültürel Miras Değeri Olarak	
Seymenlik Geleneği	
Dr. Metin Özaskan	172
Bülent Şevket Yahnici	178
Elvan Altan Ergut - İlknur Sudaş	180
Beşinci Oturum	182
Üniversiteler ve Meslek Odalarının Korumadaki Rolü	182
Yrd. Doç. Dr. Güliz Bilgin Altınöz	183
Üniversitelerin Koruma Alanındaki Rolü: Ankara Üniversitesi, Başkent Meslek	
Yüksekokulu Örneği	
Doç. Dr. Hande Kökten - Dr. Cengiz Çetin	188
Vedat Ağca	198
Şükran Şahin	202
Metin Şenbil	212

Altıncı Oturum	216
Belediyeler	216
Fethi Yaşar	217
Adnan Okur	221
Eser Atak	226
Müşteba Yertutan	229
Yedinci Oturum	230
Planlama Çalışmaları	230
Semra Ener	231
Murat Karayalçın	234
Prof. Dr. Baykan Günay	239
Erken Cumhuriyet Dönemi'nde Modernite Projesinin Model Yerleşimi: Atatürk Orman Çiftliği (1925-1940) Doç. Dr. Leyla Alpagut	245
Ankara Kalesi ve Geçmişimiz İçin Bir Gelecek Ali Ulusoy	261
2001 Sonrası Ankara Tarihi Kent Merkezi Dönüşüm Planlaması Prof. Dr. Mehmet Tunçer*	267
Av. Fevzi Özlüer	279
Sonuç Oturumu	284
Geçmişten Günümüze Ankara'daki Koruma Çalışmalarının Değerlendirilmesi	284
Prof. Dr. Cevat Erder	285
Pınar Aykaç	290
Sonuç Bildirgesi	292

Program

DÜNDEMEN BUGÜNE KORUMA TOPLANTISI- 1 ANKARA

21-22 Ekim 2011 - Ankara Üniversitesi Rektörlük Binası 100. Yıl Salonu - Tandoğan / Ankara

21 Ekim 2011, Cuma

9:30 – 10:30 - Açılış Konuşmaları

- Koruma ve Restorasyon Uzmanları Derneği Başkanı - Semra Ener
- Ankara Araştırmaları Merkezi Başkanı - Prof. Dr. Aliye Öztan
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Tabiat Varlıklarını Koruma Genel Müdürü - Osman İyimaya (Katılımları Halinde)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdür Yrd. Serhat Akcan
- Vakıflar Genel Müdürlüğü Genel Müdür Yardımcısı - Ali Hürata
- Ankara Üniversitesi Rektör Yardımcısı - Prof. Dr. Argun Karacabey
- Ankara Valisi – Alâaddin Yüksel (Katılımları Halinde)
- Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreteri - Mustafa İsen (Katılımları Halinde)

10:30 – 12:15 – 1. Oturum: Başkent Ankara Oturum Başkanı: Prof. Dr. Coşkun Özgünel

- Arkeolojik Alanlar - Doç. Dr. Musa Kadioğlu
- Ankara, Gölbaşı Tuluntaş Kurtarma Kazıları - Dr. Soner Ateşoğulları
- İç Kolonizasyon, Değer Sorunu ve Ankara - Prof. Dr. Suavi Aydın
- Kültür Başkenti Ankara - A. Celal Binzet
- Ankara'nın Yok Olmuş Yapıları - Gökçe Günel
- Anıtkabir Çevre Düzenlemesi - BHA
- Ankara'da Doğal Çevre - Orman Y. Mühendisi Ahmet Demirtaş

12:15 – 13:00 ÖĞLE YEMEĞİ

13:00 – 14:30 – 2. Oturum: Koruma Mevzuatı ve Kurumların Korumaya Yaklaşımı

- Oturum Başkanı: Doç. Dr. Emre Madran
- Kurumada Yasal Düzenlemeler - Doç. Dr. Emre Madran
- Vakıflar Genel Müdürlüğü, Ankara Bölge Müdürü - Arslan Yıldız
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, Koruma Kurulları Daire Başkanlığı - Mehmet Gürkan
- Ankara Rölöve ve Anıtlar Müdürlüğü - Ahmet İmamoğlu
- Ankara Kalkınma Ajansı - Doç. Dr. Asım Balcı
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Fonlarının Kullanımı - Yakup Harmanda

14:30 – 14:45 – ARA

14:45 – 16:15 – 3. Oturum: Koruma Uygulamaları

- Oturum Başkanı: Kemal Nalbant
- Ankara'da Sivil Mimarlık Örnekleri - Doç. Dr. Neriman Şahin Guçhan
- Hacıbayram - Balamir Gündoğdu, Ankara Büyükşehir Belediyesi Gn. Sek. Yrd. (Katılımları Halinde)
- Hamamönü - Ziya Kalaycıoğlu, Altındağ Belediyesi Şehircilik ve İmar Müdürü (Katılımları Halinde)
- Hamamönü - Zeynep Önen-Gün Önen
- Emlak ve Eytam Bankası, Ankara Sergi Evi/Opera Binası - Nuran Demirtaş
- Koruma Proje ve Uygulama Sorunları - Saadet Sayın

16:30 – 17:00 – ARA

17:00 – 18:15 – 4. Oturum: Vakıflar ve Derneklerin Korumadaki Rolü

- Oturum Başkanı: Prof. Dr. Bekir Onur
- Anadolu Medeniyetleri Araştırma ve Tanıtma Vakfı - Prof. Dr. Aytekin Temizer
- Ankaralılar ve Ankara'yı Tanıtma Vakfı - Halil Şivgin
- Ankara Kulübü Derneği - Dr. Metin Özarslan
- Kale Derneği - Şevket Bülent Yahniçi
- ODTÜ-MATPUM, Ankara Araştırmaları Birimi - Doç. Dr. Elvan Altan Ergut

22 Ekim 2011, Cumartesi

9:30 – 10:45 – 5. Oturum: Üniversiteler ve Meslek Odalarının Korumadaki Rolü

- Oturum Başkanı: Prof. Dr. Aliye Öztan
- ODTÜ - Yrd. Doç. Dr. Güliz Bilgin Altınöz
- Gazi Üniversitesi - Doç. Dr. Gediz Uruk
- AÜ Başkent Meslek Yüksekokulu - Prof. Dr. Hande Kökten
- AÜ Ziraat Fakültesi - Dr. Filiz Aklanoğlu
- Mimarlar Odası Ankara Şubesi
- Peyzaj Mimarları Odası Şükran Şahin - Halim Perçin
- Şehir Plancıları Odası Ankara Şubesi - Metin Şenbil

10:45 – 11:00 – ARA

11:00 – 12:45 – 6. Oturum: Belediyeler

- Oturum Başkanı: Ahsen Mocan
- Altındağ Belediye Başkanı - Veysel Tiryaki
- Ayaş Belediye Başkanı - Ali Başkaraoğaç
- Beypazarı Belediye Başkanı - Cengiz Özalp
- Çankaya Belediye Başkanı - Bülent Tanık
- Nallıhan Belediye Başkanı - Dr. Adnan Okur
- Yenimahalle Belediye Başkanı - Fethi Yaşar

12:45 – 13:45 ÖĞLE YEMEĞİ

13:45 – 15:45 – 7. Oturum: Planlama Çalışmaları

- Oturum Başkanı: Semra Ener
- 1989-1994 Yılları Arasında Planlama Çalışmalarında Proje Karar Kurulları Yaklaşımı - Murat Karayalçın
- Ulus Tarihi Kent Merkezi Koruma İslah İmar Planı - Prof. Dr. Baykan Günay
- AOÇ Planlama Çalışmaları - Yrd. Doç. Dr. Leyla Alpagut
- AOÇ Planlama Çalışmaları - Zübeyde Topaklı
- Ankara Kalesi Planı - Ali Ulusoy
- 2001 Sonrası Ankara Tarihi Kent Merkezi Dönüşüm Planlaması - Prof. Dr. Mehmet Tuncer
- Son Koruma Planları - UT TA Dr. Ahmet Uzel
- Planlama Çalışmalarının Mevzuat Açısından Değerlendirilmesi - Av. Fevzi Özlüer

15:45 – 16:00 ARA

16:00 – 18:30 – Sonuç Oturumu: Geçmişten Günümüze Ankara'da Koruma Çalışmalarının Değerlendirilmesi

- Oturum Başkanı: Prof. Dr. Cevat Erder
- Tüm katılımcılar

18:30 – KAPANIŞ KOKTEYLİ

DÜNDEN BUGÜNE KORUMA TOPLANTISI -1 ANKARA

Son yıllarda kültür varlıklarımızın benimsenmesi ve korunması için kamu kurumları ve yerel yönetimlerde bu yönde çalışmaların çoğaldığı gözlenmektedir. Yapılan bu çalışmaların sunulması, tartışılabilmesi, toplumsal bilincin artırılması ve ortak çözümler üretilmesi için ortam oluşturmak amacı ile bir toplantı düzenlenmesine karar verilmiştir.

İki yılda bir tekrarlanması düşünülen toplantılar dizisinde, her seferinde bir il ve çevresinin ele alınması ve o ildeki konu ile ilgili kamu kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının katılımının sağlanması amaçlanmaktadır. Bu amaçla, çalışmanın ilk ili olarak Başkent Ankara seçilmiştir.

Gerek Kurtuluş Savaşı, gerekse Cumhuriyet'in kuruluş döneminde büyük bir rol üstlenmiş olan Başkent Ankara'da tarih öncesinden, Osmanlı'ya ve günümüze kadar uzanan kültür ve doğal varlıklarımızın korunması için değişik kişi ve kurumların yaptıkları çalışmaların sunulacağı toplantıda; başkent Ankara, koruma mevzuatı ve kurumların korumaya yaklaşımı, koruma uygulamaları, üniversiteler, meslek odaları, vakıf ve demeklerin korumadaki rolü, belediyelerin koruma çalışmaları ve planlama çalışmaları konuları irdelenecektir.

Toplantı, 'Geçmişten Günümüze Ankara'da Koruma Çalışmalarının Değerlendirilmesi' başlıklı, tüm katılımcılarla gerçekleştirilecek bir oturumla sonuçlandırılacaktır.

**ANKARA ÇALIŞMALARI
ARAŞTIRMA VE UYGULAMA
MERKEZİ**

**KORUMA VE RESTORASYON
UZMANLARI DERNEĞİ**

İLETİŞİM

KORDER Genel Merkezi

Mutluköy 6. sok. (Yeni 1950 sok.)No:19
Ümitköy/ANKARA

telefon: 0 533 223 02 36
0 312 236 46 34

faksa: 0312 236 46 35
e-posta: korderky@yahoo.com

Yrd. Doç. Dr. Güliz Bilgin Altınöz

ODTÜ Mimarlık Fakültesi Restorasyon Lisansüstü Programı Öğretim Üyesi

Öncelikle ben de herkes gibi böyle bir toplantının düzenlenmesinden dolayı bütün düzenleyenlere çok teşekkür ediyorum. Çünkü bu farklı grupları bir araya getirmek ve Ankara'da korumayı tartışmak gerçekten çok önemli ve uzun zamandır istediğimiz bir şey.

Üniversitelerin bu alandaki rolünü anlatırken, Orta Doğu Teknik Üniversitesiyle ilgili aktarımı yapacağım ben size. Orta Doğu Teknik Üniversitesini size çok uzun uzun anlatmayacağım, ama temel birkaç şey söylemek istiyorum. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Restorasyon Programı olarak geçen program, 1964 yılında tarihi anıtların bakımı ve onarım bölümü olarak kurulmuştur. Türkiye'deki ilk koruma programıdır, dünyadaki öncülerden de biridir, koruma eğitimi alanında da ilk programlardandır. 1966 yılından bu yana da, koruma alanında eğitim vermektedir.

Bugüne kadar farklı süreçlerde, farklı değişimler geçirerek lisansüstü program statüsüne gelmiş olan bu program, 2011'de yani bugün 45 yıllık bir deneyimin sonucudur. Eğitimde, koruma alanında ve uygulamada da 45 yıllık deneyime sahip bir alandır.

Koruma çok yönlü bilgiye dayalı, disiplinler arası çalışma, farklı uzmanlıkların bir arada olmasını gerektiren geniş kapsamlı bilim, araştırma ve eylem alanı olarak tanımlanmaktadır. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Restorasyon Lisansüstü Programının da birincil misyonu, koruma eğitimi vererek, bu alanda uzmanlaşmış kişiler yetiştirmek, bilim adamları yetiştirmektir.

Bu doğrultuda verilen eğitimin birtakım temel prensiplerinden bahsetmek mümkündür. Bunlar koruma alanıyla ilgili temel ilke ve bilgileri vermek, farklı alanlarda uzmanlaşmaya imkân sağlamak, koruma alanının doğası gereği çok farklı disiplinlerin bir arada çalışması için ortam oluşturmak, öğretmek ve disiplinler arası bir çalışmayı yürütme becerisini kazandırmak temel prensiplerindedir.

Tabii ki diğer bir önemli misyonu bir akademik kurum olarak, akademik çalışmalarla uluslararası ve ulusal koruma bilim alanının gelişimine katkıda bulunmaktır. Bütün bunları yaparken eğitimin yanı sıra, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Restorasyon Lisansüstü Programı, MATPUM (Mimarlık Fakültesi Araştırma Tasarım Plânlama ve Uygulama Merkezi) ile işbirliği yapmaktadır. MATPUM'un farklı araştırma birimleri vardır. Bunlardan birisi Mimarlık Fakültesi Bilgi ve Belgeleme Birimi, Kültür Varlıkları Belgeliği, diğeri Malzeme Koruma Araştırma Birim ve Laboratuvarı, bir diğeri Kültürel Mirası Belgeleme ve Bilgi Yönetimi Birimi, bir diğeri de Kültür Mirası Koruma Onarım Uygulamaları ve Yönetim Birimidir. Bu birimler aracılığıyla da koruma alanında çalışmalar yapmaktalar.

Bilgi ve Belgeleme Birimi ya da diğer adıyla Kültür Varlıkları Belgeliği aslında bu 45 yıllık deneyimi barındıran çok önemli bir arşivdir. Bu ürünün paylaşımı yönünde çalışmalar hâlâ sürmektedir. Diğer önemli bir birim, Belgeleme ve Bilgi Yönetimi Birimidir. Eskiden fotogrametri merkezi olarak tanınan

bu birim, şu anda da üniversitelere verilen kısıtlı bütçelerle çalışmakta, belgeleme ve bilgi yönetimi alanındaki bilimsel çalışmaları da yürütmektedir.

Malzeme Koruma Araştırma Birimi Laboratuvarı ise hem Ankara hem Türkiye için malzeme koruma alanındaki önemli bir araştırma merkezidir. Bu alanda birçok ulusal ve uluslararası bilimsel projede yer almaktadır. Bu doğrultuda da bir yandan araştırma yapmayı sürdürürken, diğer yandan uzmanları ve bilim adamlarını yetiştirmeye devam etmektedir.

Diğer bir birim de Kültür Mirası Koruma Onarım Uygulamaları ve Yönetimi Birimi'dir. Bu birim, güncel gelişmeler ve gereksinimler doğrultusunda koruma kuram ve prensipleriyle uyumlu uygulama ilkeleri ve teknikleri oluşturmak, bu ilkeler doğrultusunda farklı ölçek ve niteliklerde proje üretmek, bunlardan edinilen deneyimleri eğitim sürecine aktarmak üzere kurulmuştur. Bu birim aracılığıyla farklı uygulama projeleri de yürütülmektedir. Ancak bu projelerde hiçbir zaman hedef zaten yetişmiş olan uzmanların, bu konuda uzmanlaşmış olan kişilerin ya da ofislerin yerine geçmek ya da bir alternatif oluşturmak değildir. Özellikle yeni yöntemler, yeni çalışmalar, yeni süreçler gerektiren, araştırma süreci de gerektiren projeleri ele alarak, bu alana katkıda bulunmaktadır. Bu amaçla da birçok proje yürütülmektedir.

Bütün bu süreçteki deneyimler doğrultusunda, tabii ki üniversitelerin başka bir görevi de, dünyada ve Türkiye'de buldukları kente de bir katkı sağlamaktır. Bu doğrultuda Orta Doğu Teknik Üniversitesi de kurulduğu yıldan bu yana Ankara'yla ilgili farklı ölçeklerde, farklı niteliklerde, farklı amaçlarla çalışmalar yapmıştır. Bunlar stüdyo projeleri dediğimiz tek yapı ölçeğinde ya da kent ölçeğinde, kentsel koruma projeleri ya da mimari koruma projeleri olabildiği gibi tezler ya da araştırma projeleri şeklinde de olmuştur.

Bu projelere baktığımızda, özellikle son yıllarda tekrar Ankara üzerine artan çalışmalarımız olduğunu görüyoruz. Programın başladığı ilk yıllarda-1960'larda, 1970'lerde- Ankara ile ilgili oldukça yoğun çalışmalar yapılmıştır. Ancak arada bir süreçte Ankara'yla ilgili stüdyo çalışmalarının azaldığını görüyoruz. Bunun nedenlerinden bir tanesi; biraz önce de bahsettiğim gibi üniversitenin birincil misyonunun eğitim olması nedeniyle çalışma alanında istediği nitelikli eğitimi verebilecek ortamı da yakalamasının gerekmesidir. Ankara bu konuda, özellikle stüdyo çalışmalarında bazı problemler taşımaktadır. Artık o kadar özgünlüğünü yitirmiş alanlarımız vardır ki dün de konuştuğumuz gibi, eğitim için bir araç olmakta zorluk taşıyabilmektedir, ama öte yandan tezler ve diğer çalışmalar aracılığıyla, bu sefer de bu süreçleri sorgulamak için önemli bir örnekleme alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Arşivimizde bulunan, Ankara'da yapılan çalışmalar bunlar. Bunun dışında uluslararası projelerden de bahsetmek mümkün. Avrupa Birliği projelerinin iki tanesi, Ankara'yla da doğrudan ilişkilidir. Biri Quaris Capes Projesi; bu proje kapsamında Ankara'daki Roma Dönemi taş ve mermer yatakları araştırılmış ve bu konuyla ilgili bilgi üretilmiştir. Diğer bir proje "*Hamam*" projesi; bu proje kapsamında da İstiklâl Mahallesi ve Şengül Hamamıyla ilgili çalışmalar yürütülmüştür. Bunlar aynı zamanda tezlere de dönüşmüştür.

Ayrıca uzmanlık raporlarından da bahsetmek mümkündür. Ofislerin ya da kurumların bizlerden istediği Ankara'yla ilgili uzmanlık raporlarından bazı örnekler; Arslanhane Camiiyle ilgili yapılan kızılotesi ışıl görüntüleme ve harç ve sıvama izleri ön çalışmaları, Cenabı Ahmet Paşa Camiiyle ilgili benzer şekilde ön çalışmalar ve analizler, Ziraat Bankası Merkez Binasıyla ilgili koruma işlemlerinin belirlenmesine yönelik malzeme araştırmaları, bozulma sorunları ve bütün bunların sonucunda uygulama açısından, bunların değerlendirilmesiyle ilgili çalışmalar şeklinde sıralanabilir.

Bütün bunlara baktığımızda aslında, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Restorasyon programında, hem Ankara'yla ilgili hem de koruma alanıyla ilgili 45 yıllık önemli bir birikimin olduğunu görüyoruz. Bu birikim alana yeterince yansiyabiliyor mu? Aslında bu konuda belki çift taraflı düşünülmesi, sorgulanması ve tartışılması gereken şeyler var. Özellikle yerel yönetimlerle ilişkilere geldiğimizde, bunların aslında paylaşım ve katılıma dayanması gerekirken, birçok noktada maalesef gerilim ve uzaklaştırmaya dayalı bir ilişki olduğunu da görüyoruz. Bunu bir özeleştiri olarak söylüyorum. Çünkü bu süreçte yerel yönetimler genelde eleştiriye çok açık olamayabiliyorlar. Üniversiteler bünyesindeki bilim insanları yapılan uygulamalara başka bir bakış açısıyla baktıklarında, uygulamaya yönelik birtakım teknik problemler ya da bilimsel doğrularla örtüşmeyen sonuçlar görebiliyorlar.

Bilim insanları bunları aktarırken yapıcı eleştiri yerine fazla eleştirel olduklarında, yerel yönetimler de uzaklaşıp, belki bu noktada ilişki kurmamaya başlıyorlar. Aslında bu alanın paydaşlarını tekrar bir araya getirmek çok önemli. Yerel yönetimlerin ya da uygulama yapanların eleştiriye açık olması, üniversitelerin de yapıcı eleştiri yapma yönünde biraz daha çaba harcaması ve üniversitelerde üretilen projelerin bu ortamı geliştirmeye çalışması önemli olacaktır.

Orta Doğu Teknik Üniversitesinden yetişen ve uzmanlaşan kişilerin gerek Kültür Bakanlığında, gerek se vakıflarda görev yapması bu alanın gelişmesini sağlıyor. Ancak daha bütünleşmiş bir ilişki kurulabilir. Bunu dünyadaki başka örneklerle baktığımızda görüyoruz. Örneğin, İtalya'da Roma Üniversitesinin Roma Belediyesiyle olan ilişkisi ya da Cenova'da Cenova Üniversitesinin Cenova Belediyesiyle olan protokolü söylenebilir. Dünyadaki üniversite ve kent ilişkisinin, Ankara ile ilgili olarak çok da gerçekleşebildiğini söylemek mümkün değil. Ankara'da üzülmeye değer birçok uygulama var, ama içine çok da fazla giremediğimizi, söylemek istiyorum. Teşekkür ederim.

Soru-Cevap

Prof. Dr. Aliye ÖZTAN - Çok teşekkürler sayın konuşmacıya, hem Orta Doğu Teknik Üniversitesinin yaptıkları, hem yetiştirdiği elemanlar ve başlangıçta da belirttiğimiz gibi bir ortak noktada buluşulması için birtakım adımların atılması gerektiğinin vurgulanması yönündeki bilgileri için tekrar teşekkür ederiz.

Acaba konuşmacıya soru sormak isteyen var mı?

Sadi BAYRAM - Cenabı Ahmet Paşa Camisinin sıvaları üzerinde bir çalışma yapılmış. 1940'ta orada bir, restorasyon oldu, ondan evvel de oldu. Acaba yaptığınız çalışma günümüze yakın mı, yoksa daha eski tarihli mi? Peki, bu kadar çalışma var, ama aynı konu üzerinde çalışanların birbirinden haberi yok. Dolayısıyla bir bilgi bankası kurularak, Ankara'daki bütün çalışmalar bilgi bankasına konulsa, araştıran kişi hiç olmazsa, "bu araştırma yapılmış ben yapmayım" veya "onun üzerine ilave edeyim" dese çok daha iyi olmaz mı? Teşekkür ediyorum.

Yrd. Doç. Dr. Güliz BİLGİN ALTINÖZ - Çok teşekkürler. Öncelikle Cenabı Ahmet Paşa Camisiyle ilgili olan çalışma, şu anda yürütülen restorasyon projesi kapsamındadır. Dün de sunulan projenin bir parçası olarak Malzeme Araştırmaları Laboratuvarımız tarafından yapılmış güncel bir çalışmadır. Sonuçları da projede oldukça etkin olarak kullanıldı. Şu anda bahsettiğim de eski çalışma değil güncel olandır.

Diğer bahsettiğiniz konu çok önemli. Bu kadar çalışma yapılıyor, ama bu çalışmaların paylaşımı konusunda yeterli özeni gösteremiyoruz gerçekten. Bunun için olanak yaratmamız lazım, yani Ankara ile ilgili çalışmaların neler olduğunu, ne kadar iş yapıldığını gerçekten herkesle paylaşmak gerekiyor. Bunun ortak bir bilgi bankasına dönüşmesi çok önemli olacaktır. Dediğiniz gibi o eski çalışmalar da aslında

artık tarihi birer belge ve yapılacak yeni çalışmalar için çok önemli birer altlık. Dolayısıyla bu çalışmaların ne olduğunun bilinmesi ve paylaşılabilmesi gerekiyor.

Sadi BAYRAM - Dokuzuncu Türk Sanatları Kongresinde de Metin Sözen İstanbul'da ve Anadolu'da çalışan bütün arkadaşlarını, tarihçileri ve arkeologları bir bilgi bankası kurmak için topladı. Herkes yaptığı tezi bildirsün, ikinci kez yapılmasın, dedi. Ankara'dan temsilci olarak beni seçtiler o zaman. İstanbul'dan ve İzmir'den de üç arkadaş seçilmişti; herkes tezini bu üç arkadaşta gönderecek, onlarda toplanacaktı. Fakat kimse göndermedi.

95'te benim yaptığım Mimar Sinan Seminerinde yine bilgi bankası için üniversiteler belge göndersün, Vakıflarda bir bilgi bankası kurulsun dedik. Fakat maalesef icraat olmadı. Teşekkür ediyorum tekrar söz aldığım için.

Prof. Dr. Aliye ÖZTAN - Belli bir tarihten sonra yapılmış yüksek lisans ve doktora tezleri YÖK'ün sitesinde zaten mevcut. Öğretim üyeleri bu tezlere YÖK'ün web sayfasından ulaşabiliyor. Onların içlerinden Ankara'yla ilgili olanları istersek alabiliriz, ama onlarla ilgili şöyle bir sorun var. Artık internetteki bilgilerin birebir kopyalanmasına karşı bir önlem olarak içinden 5-10 sayfası eksik olarak ulaşılabilir.

Onun dışında her üniversitenin kendi biriminde ya da o tezin jürisinde bulunmuş hocalarda zaten bunların kopyaları mevcut. Eskiler saklanıyor mu bilmiyorum, çünkü bizde belge saklama alışkanlığı da pek yok. 2002 yılında üniversitemize bir yazı geldi, "5 yıl öncesine ait olanlar dışındaki bütün belgelerin SEKA'ya gönderilmek üzere falan yere teslim edilmesi" diye. Bütün devlet daireleri gibi üniversitelere de, gelmiş daha doğrusu. Ne yazık ki benim de görev yaptığım Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesinde pek çok bölümün, belgeleri SEKA'ya gönderilmiş.

Bu olaydan 6 ay sonra bir belge lazım oldu. Böyle bir belgeyi ben asistanlığımdan hatırlıyorum diye gittiğimde, sözkonusu yazı üzerine yöneticilerimizin bir kısım evrakı SEKA'ya gönderdiklerinden haberdar oldum. O arada tabi "bunlar da hocadan kalma tezler ne işe yarar" diye eğer atılmadıysa ki, -bende böyle bir grup var- üniversitelerin bölümlerinin kendi kişisel arşivleri içinde ya da anabilim dallarının arşivleri içinde mevcut. Şimdi önemli olan onları bir bilgi bankası haline dönüştürmektir.

Yrd. Doç. Dr. Güliz BİLGİN ALTINÖZ - Neyse ki bizde bu 45 yıllık deneyim hâlâ duruyor. Ancak organize olmamış, yani şu anda kullanılabilir bir ortamda değil, bunu kullanılabilir hale getirmeye çalışıyoruz.

Prof. Dr. Aliye ÖZTAN - Birtakım yazışmalar var, o yazışmalar da tarihi belge, öyle değil mi Hocam? Sizin zamanlarınızdan kalma yazışmalar.

Sadi BAYRAM - O konuda müsaade ederseniz tekrar söz alayım. Devlet Arşivleri Kanunu çıktığı zaman bütün arşivlerin, devlet arşivlerine devredilmesi istendi. Biz o zaman buna karşı çıktık. Şöyle; Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivi, Nüfus Arşivi, Tapu Arşivi canlı arşiv olduğu için ve çalıştığı için bunlar verilmez dedik. Ancak 5 senede bir evraklar tasnif ediliyor: ilk önce işe yarananlar ayrılıyor, devlet arşivlerine verilecek ikinci kısma ayrılıyor, üçüncü kısım da canlı arşiv. 10 senede bir, öncelikle imha edilecek evraklar SEKA'ya gönderiliyor. İleride kullanılması düşünülen evraklar devlet arşivlerine gidiyor ve gerisi de ilgili kurumda kalıyor. Öyleyse öncelikle evrakların tasnif edilmesi lazım ki üç yere gidebilsin.

Prof. Dr. Aliye ÖZTAN - Ama bütün bunları yapacak eleman lazım. Eğer belgeden sorumlu elemanın bilinçli ve ne yapması gerektiğini sorguluyorsa doğru, ama öyle elemanları artık bulmak da çok zor. Bir tanesini bulunca şaşıyorsunuz, bu nerede kalmış diye. Normal şartlarda birçok arşiv elemanı,

yazı geldi, benden bunu istiyorlar, alın bütün bunları, dediği için önemli evrakın çoğu gitti. İstanbul Üniversitesi arşivinden Darülfünun zamanından kalan bazı belgelerin bir başka kuruma satılmak üzere gönderildiğini gördüm.

KATILIMCI - Sayın Başkan, hanımefendiye yönelteceğim soru Sadi Beyin sorusuna biraz yakın, ama merakımı yenemediğimden bilgi almak istiyorum. Perdede gösterdiğiniz bir yazı grubunda Arslanhane Camisinin kızılötesi ısl görüntüleme harç ve sıva analizinin 2008 yılında 5 öğrencinizin lisansüstü çalışması olarak yapıldığı belirtildi. Arslanhane Cami malumunuz, Selçuklu Dönemi Ankarasının hayatta kalmış en anıtsal, en değerli eseri, dini mimari örneği. Türkiye’de zaten sayıları bir elin beş parmağını geçmez, Selçuklu camilerinin.

Sanırım Vakıflar Genel Müdürlüğü restore ediyor şu anda. Vakıflar Genel Müdürlüğüne sizin bu güzel nezih çalışmanız aktarıldı mı? Bilgi bankası olmasa da bundan esinlendiler mi veya kurumlar üstü karma bir heyetle karar verilip, dış cephe duvarları ve minarenin derzlerinde, sizin öğrencilerinizin yaptığı akademik çalışma sonuçları işe yaradı mı? Teşekkür ederim.

Yrd. Doç. Dr. GÜLİZ BİLGİN ALTINÖZ - Burada aslında şöyle bir şey söylemek lazım. Vakıflar tarafından yürütülecek çalışmada proje müellifi olan kişiler, uzman olarak Orta Doğu Teknik Üniversitesinden Malzeme Araştırma Laboratuvarından bu konuda yardım istediler. Öğrenci çalışmasından çok, bu bir araştırma çalışması olarak yürütüldü, ama sonra öğrenci çalışmasına da, tezlere de dönüştü ve bu çalışmalar da iletildi.

Burada tabii üç ayrı süreçten bahsetmek lazım; proje öncesi araştırmalar, proje süreci ve sonrasında uygulama süreci. Proje öncesi araştırmanın çok hassas, çok detaylı ve çok da önemli bir çalışma olduğunu biliyoruz. Proje müellifi de uzman bir kişi olduğu için bunu yansıtmaya çalışmıştır. Ama uygulamaya gelince, dün de konuştuğumuz gibi başka konular gündeme geliyor. İhale Yasasından tutun, ihalede yer alan müteahhitlerin niteliği, uygulamayı yapanlar gibi konulara baktığımızda, bu baştaki çalışmanın sona ne kadar yansıdığı sorgulanabilir. Aslında bu konuda Emine Hanım da belki bir şey söylemek ister, çünkü çalışmayı yürüten ekibin başı Emine Hanımdı.

Sadece bu son konu için bir şey söylemek istiyorum. Tabii ki üniversitede üretilen çalışmaların uygulamada yer bulması çok önemli. Çünkü bunlar gerçekten bilimsel çalışmalar. Ama üretilenler arasında da farklılıklar var. Bu aslında temel misyon olarak eğitimde uzman yetiştirme misyonuyla bağlantılı. Mesela biz farklı kentlerde çalışmalar yapıyoruz, Ayaş’ta da yaptık, Ankara’da da yaptık, her seferinde “peki biz bunu doğrudan koruma plânı olarak kullanabilir miyiz” diyorlar. Kullanamazsınız, çünkü bunlar öğrenci çalışması olduğu için doğal olarak eksikleri var ve bunu böyle görmek lazım. Ama bu süreç çok değerli bir bilgi birikimi sağlıyor. Yapılacak bir çalışma için çok önemli bir altlık, ama bunlar doğrudan uygulama projesi olamaz. Tezler daha farklı tabii, çünkü tezlerde daha farklı bir süreç var ama yine de uygulama projesine dönüşmesi için başka çalışmalar da yapılması gerekiyor.

“Editörlerin Notu: Bildiri sahibi tarafından, günümüz itibarıyla, sunulan bildirideki birtakım konuların güncelliğini yitirdiği/değiştirdiği bilgisi verilmiştir.”